

N. 24.

Seftdeenä, 16. (28.) Juni

1873.

Maſſa par gaddu: Maſſas weſſs 1 rubl., paſtes nauda 60 kap.

R a h d i t a j s.

Ceſſchemmes ſinnas. No Riſgas: general-gubernators aiſbrauzä, — 6 gaddu wezſ konzertes meiſters, — Pawaffaras weſſs notur pilnu, ſapulzi. No Alluſines: pohr grahmatu laſſiſchana. No Kurſemmes: pohr jubros brauzjeju ſkoblabin. No Wehterburgas: muſſu cugſta Keisereene Omſe, — muſſu lara-pulſu grubitbas un lauſchanaſs Riſwä. No Wologdas: loſtiſchu un wilſu lauſchana.

Ahrſemmes ſinnas. No Wabzijas: tirgoſchanaſs nolihgums ar Perſiju, jauns riſhwibas glabberſ. No Schmeizijas: lela tautas ſapulze, — bibruprahigi ſpreedumi. No Auſtrijas: nelahetiba tirgoſchana. No Franziyas: Bonapartiſtu riſloſchanaſs. No Angliyas: pret webrgu tirgoſchanaſs Sonſibarä. No Italiyas: pohweſt un tehnineene Biabella. No Spaniayas: nemeeri walſti, — lara miniſtera rakſts. No Turziyas: tautas w-eineſu ſajelſchanaſs pret gubernatoru us krechtas fallas. — No Perſiayas: diſ-lijelſch. No Meſſikas: Jeſuſu buſſchana. No Amerikas: Mabol-Indianeſſchi ſakerti.

Jounofabs ſinnas.

Wakteja weſſiniye. Par loſpu dahrſeem. Iſchigana diſiwe, ſinnas. Peelitumä. Ras grehtu darrijis. Waſſa raud. Graut un ſeedi.

Ceſſchemmes ſinnas.

No Riſgas. Muſſu general-gubernators, Bagration k. ſchinnis deenäs aiſbrauzis us ahrſemnehm

No Riſgas. Nupat atbrauzä eewehrojams wijohku ſpehletoja, kas Riſgä konzertes dohs. Wiaſch tagga effoht tillai 6 gaddu wezſ. Muſſiſki winnam neweens naw mahziis, orri nohtes wiaſch n-paſiſt; to wiaſch mahſ, to paſs no ſewis eemahziies un jaw 5 gaddu wezſ ſahziis konzertes doht. Buhtu jawehlahs, ta ſcho ſehnu nodoytu muſſiſku ſkoblä, tad ar laiku tur warretu iſmahzitees leels muſſiſka prattejs un meiſters.

No Riſgas. „Pawaffaras beedriba“ pee Sarlan-Daugawas noturreja ſwehtdeenu 10. Juni pilnu ſapulzi. Preeſſchneeks, Chr. Wange k., ſapulzei litka preeſſchä baſchas beedribai jo waijadſigas leetas. Sa-

pulze tahs peenehma un nobawa komitejai preeſſch pahſpreeſchanaſs un faſtabdiſchanaſs. Kad ſchee preeſſchſittumi buhs iſſtrahdati, tad jauna beedriba wehl jo plaſchaki un ſekmigaki ſpehs ſaweem lohzekkeem par labbu ſtrahdaht. Tee jo ſwarrigakee preeſſchſittumi bija: peenemt paſtabwigu ahrſti, us-nemt beedribä ſeeweſſchus, kas 15to gaddu aſſneegufchas, un paſneegt beedru wezzakeem mirſtoht behru naudu. Sapulzi beigufe beedriba demahſ ar muſſiſki ſakumös, kur jauki laiku pawaddija.

No Riſgas. Swehtdeenu 10tä Juni notilkaſs nelaimē. Pee kumminga muſſiſchas Sarlan-Daugawä peldebami noſlihta diwi zilweht: ſtrahdneeks Miſſkelis Aderkows, 35 gaddu wezſ, un lahda ſaldata dehlſ Steppans Schegelows, 16 gaddu wezſ. Abbi lihti jaw atraſti.

No Riſgas. Peektdeen 8. Juni puſszell diwös pehz puſsdeenas iſchetras maſas meitinas nahza no ſkobläs. Suworowa un maſä Fuhrmannu-eelu ſtubri winnas tahdu nepaſiſtamu zilwehtu fateek. Schis to maſako meitinu peelabbina un tai preeſſchautu at-nemm; täpat ohtru meitinu pee ſewis peelabbinaſis, tai mehteli atrauj un tad aiſſchmauz prohjam. Us behru brehtſchanaſs tahds ſemneeks peeſteidſahs, kas lauditajam ſahla pallat diſhteet, bet paſchu ſakehrt neſpehja, tillai laupito mehteli tam warreja ataemt.

No Alluſines. Alluſines laſſiſchanaſs beedribai iſgabjuſchä gaddä bij grahmatu laſſitaji: 66. Beedribas lohzekti, kas iſlaſſija 1635 grahmatas, kam wehrtiba bij 332 rubl. 82 kap., 13 nebeedri laſſija 132 grahmatas wehrtibä 22 rubl. 69 kap., 4 neſpehjneeko behrni laſſija 10 grahmatas, kam wehrtiba

2 rubl. 28 kap. Korpä 83 lassitaji, islassija 1777
grahmatas, wehrtibä 357 rubl. 79 kap.

G. R—z—n.

No Kursemmes. Kursemmes jubras branzeju
flohlas pagahjuscha gaddä bijuschä: Wentspilli 33,
Dundagä 40, Ushawä 20 un Feliksbergä 19 floh-
leni un no teem eskamenti nolikkuschä weens par kap-
teini un trihs par stubrmanneem preeffsch tablahm
brauffchanahm un diwdefmitt peezi par stubrmanneem
preeffsch jubrmallu brauffchanas. (Balt. w.)

— Wibrofas leelstungs, barons von Meijendorff,
to nodohmatu meiteuu flohlu usturrefchoht no fe-
wis un flohlotajam m'fshafchoht diwi rubkus, kad
100 rubl. flohlas naudas eenahltu. Ja till dauds
ne-eeahltu, tad leelstungs arri to trescho simtu grib-
boht doht, tä ka flohlotaja lohne jeb eenahlfchana
buhü 300 rubl. (Balt. w.)

No Wehterburgas. Mufsu augsta Keiserene
Stä Juni Emse atbraufuse, fur arri mufsu aug-
stais Kungs un Keisers usturrah.

— Par refruschu nemschanu sinno, ka nahfoschä
gaddä täpat tä fchogadd' no 1000 nemschoht 6.

No Wehterburgas. No Kihwas puffes sinno,
ka 21mä Mai pallawneeks Lomakins ar fawu larra-
pultu jaw effoht tillai kahdas 70 werstes no Kih-
was; bet till tabtu aistilt, nebija weegla leeta; jo
leeli gruhntumi mufsu duhschigeem larra-wihreem us
fawu zettu bija japahrzeesch: flahpes un karstums
wianus mohzija un kas par karstumu, 40 grabdi
fältuma. Tahda karstuma pee mums wiffu karstakä
waffarä naw. Bet kahjneekem ne tillai gaisa kar-
stums ja-iszeesch, bet wehl jabreen pa karstahm siml-
tim (46 grabdi fältuma), fur kahjas gandrihs libdi
zeffeem eegrimst, un bes uhdens malzina. Uhdent
tillai atrohd us stanzijahm, kas kahdas 12 juhbes
zitta no zittas. Saldati, kam drudsis peemettahs,
dabbuja drudschä jahles (Chintia) un tillä tä pee
wesselibas usturretti. Tee leelakee gruhntumi jaw ef-
foht pahrzeesti. Par kaufchanahm runnajohht jafalkä,
ka mufsejt 15. Mat eenehma Chohscheiles pilssehtu,
kurrai par fargeem bija kahdi 6000 wihri ar 6 leel-
gabbaleem. Sakauti eenaidneeki aishelga un weenu
leelgabbalu aistahja. Diwi is mufsejeem tillai bija
eewainoti. Gelam fchi pilssehta bija eenemta, jaw
bija atnahlfuschä pee pallawneeka Lomakina Kirgifu
un Turkmeneeschu wezzafee fazzidami, ka wianu pa-
dohdotees un ischetras pilssehtas (Kunja-Argentsch,
Porfu, Kostschege un Kisil-Tahir), kas wianneem bija
ja-aisstahw, arri mufsejeem nodohdoht. Tat 20.
Mat mufsejt atkal sadubrah ar eenaidneekem, tohs
duhschigi jafahwa un teem to apzeetinato pilssehtu
Mangita atnehma. Mangitas pilssehta tillä ispo-
stita un fadefsinata. Nokauto un eewainoto bija 15.
Ar wesselibu mufsejeem labbi klahjabs, tillai rets
kahds irr flims. Arri sinna atnahlfuse no general-
adjutanta Kaufmannä. Wiasch ar fawu larra-pultu

par Amu-Darjas uppi pahrgahjis un taggad eel-
fch Chanki atrohnahs, kahdas 35 werstes no Kihwas.

Telegrafa sinnas lassam, ka 22trä Mai kahdas
6 werstes no Gasar-Aspa bijuse kaufchanahs. Kih-
weeschä sem Mahomed-Nirfa waddischanas usbrucka
mufsejeem, kam tuhda palihgä nahza diwi roh-
tes ar diweem leelgabbaleem. Mufsu leelgabbalt eenaid-
neekem, kas jahschus bija, leelu flahdi darrija. No
mufsejeem weens wirtsneeks un weens saldats stipri
eewainoti. Eenaidneeki aismukka prohjam un Gasar-
Aspa, lohnti stipra Kihweeschu flahste, tillä no muf-
sejeem eenemta. Tur atradda 4 leelgabbalus, dauds
teltes un larra-leetas.

No Wologdas. Schihs gubernas aprinkti jeb
kreise, Lotmä, plehfigi swehri leelu flahdi padarri-
juschä. Diwu gaddu laika (1871 un 1872) tiffu-
schä japlohsiti 601 sirgs, 1404 gohwis un 3104
masaki lohpi, wiffu flahdi lohpa nemmoht, fneedsahs
libdi kahdeem 44,000 rubtu. Aprinku teefa isliffa
maksu par swehru kaufchanu un prohti: par lahzi
5 rubl., par wilku 3 rubl. un par lahzeneem un
wilzeneem 1½ rubl., un redsi! 1872trä gaddä ap-
lahwa 76 lahfschus un 20 wilkus. Zitti aprinkti, fur
täpat plehfigi swehri aplahrt blankstabs, arri luh-
guschä, lai preeffsch wianneem tahdu paschu maksu
noleefoht.

No Odowas sinno, ka Dufewo zeemä effoht
atrafta sudraba nguda, kahdi 400 naudas gabbali.
Wianu wezzums fneedsotees libdi 400 gaddem.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzijas. Sawu padohmu preeffschä lee-
loht, ka liffumi par druffas leetahm buhtu japahr-
grohfa, firstam Bismarkam dauds prettineeku walfts
fapulze raddahs, tä ka zits zittam affus un fihwis
wahrdus tetzu; turflah arri laika ne-atliffees, fcho
padohmu peenahlami pahrspreest, tapeh; to gan at-
stabs preeffsch nahfoschas fapulzes. Taggad walfts
fapulze teef pahrspreests andeles jeb tirgofchanas no-
lihgums, to Wahzija ar Persiju nolihguse. Firstis
Bismarks fcho nolihgumu fapulzei preeffschä lifdams,
wehlejahs, lai tautas weetneeki fawas dohmas is-
fazzitu, woi Wahzu walstei derretu fawu walstwee-
neeku Persija turreht. Tautas weetneeks v. Bunsen
fcho padohmu atsinna par lohki derrigu un teiza:
neween tamdeht Wahzeescheem waijaga fawa walfts-
weetneeka Persija, lai tas kristigu tizzibu tur pah-
stahntu, bet arri tamdeht, lai wiasch par baggatas
Persijas roschojummu isplattischanu ruhpetohs. Arri
fapulzes preeffschneeks schim preeffschliffumam kahdus
wahrdus par labbu teiza, tä ka Persijas tirgofcha-
nas nolihgums no fapulzes bes kahdas leelas pah-
rspreeschanas tillä peenemts.

Wehl no Wahzijas. No Bischweileres sinno,
ka 13tä (25.) Mat walfarä pulst. 11 tur dedsis
weens hams, fur appatsch ruhme gulleja atraitne
ar fawu mahiti, weenu 14 gaddus wezzu meitimu un

2 svescheem behrneem. Utraiknes trihs behrni no 12, 9 un 5 gaddem gulleja behnina lambari un tur bij tas ugguns iszehlees. Mahte isbihjusehs gan gribbeja pa degdamu treppi us augschu lahpt, bet ar noswilluscheem matteem un apdeggufcheem lohzelteem tai jadohdahs atpalkat. Nabbadsite nu tik steidsahs fawu mahti glahbt. Laudis nu gan faskreij, bet wiffa mahja stahw leesmas un neweens nebrifst us behnina eet, jo tur wifs pilnâ degschana. Tè peefstreen kahds 14 gaddus wezs algadscha dehs, Kahrliis Schiffer un tik ko dabbutjis sinnaht, fur tee nelaimigee irr, tas pa treppi augschâ, well weenu pehz ohtra tohs jau pufs nosmalkuschus no gultas ahra, nefs pee lohga un sweed ahra tam, kas us treppehm gaida. Tik ko wiffi trihs isglahbti, të jumts kriht kohpâ. Behrni, ihpafchi tas 12 gaddus wezs, bij breefmigi apbedsis, bet taf zerre glahbt. Glahbeju leesmas nebij aiskabruschas.

No Schweizijas. Us leelo fapulzi Solothurnes pilssehtâ bija fanabluschi wairak nekâ 30,000 zilweku. Tahdu leelu fapulzi Schweizeeschi schinni gaddu simteni wehl nebjia redsejufchi; bet jo eewehrojami irr fapulzei preefschâ zelti spreedumi, no furreem kahdus jeh ussthemem. Gelfsch tizzibas leetahm no spreedâ, ka neweena tizziba naw apspeeschama jeb kawejama, bet wiffahm ja-attauj weenlihdfigas teefibas un weenlihdfiga bribwiba; un eelfsch floslu leetas nojazija: tautas floslahm jastahw appafsch walsts likumeem, bet nè sem garrigneetu pahwaldischanas, tapehz ka wiffaem pawalstneekem floslâ fawi behrni jafubta, weenalga, kahdai tizzibai tee tizz; turflah arri likums jazett, ka katram pawalstneekam faws behrns noliktu laiku floslâ jaraida.

No Austrijas. Waldischana par tam gabdajufe, ka nekahrtiba drihs beigtohs, kas zaur naudas truchtumu tirgofchana bija zehluschs.

No Wibnes. Austreescheem tas lohti pa prah-tam, ka Wahzu keisereene pee winneem nobraufschocht weepotees; jo tas flaidri parahdoht, ka Wahzu keisers turroht us Austriju drauga prahtu. Keisers pats labprah arri buhtu brauzis, bet wesseliba to ne-attahwufe, jo ahrtes winnam fazzijufchi, ka winna wesseliba braufschanu ne-iszeetih. Tapat arri firfts Bismarks wesselibas deht nebraufschocht, lai gan winnam buhtu lohti patizzees Wibne buht.

No Franzijas. Wezza keisera Napoleona famillija, ka jaw sinnojahm, libds ar faweem draugeem Bonapartisteeem stipri us tam strahda, lai warretu pee waldischanas tikt, tapehz arri prinzis Napoleons us Parihfi nahzis. Kahda franzuschu awise itt ne-jauschi schittahs prinzim usbruktufe; jo winna fazzija: „lai gan Bonapartisti prinzi Napoleonu usajiznaja, lai winsch Parihfi atstahjoh, tomehr winsch to nedarroht. Bet ja Bonapartisti të isturresees, ka winnu rihfoschanahs waldbai buhs eewehrojama, tad sinnams gan prinzi Napoleonu peespedih, ka winnam Franzija buhs ja-attstahj.“ Telegrafa sin-

nâs pehz tam drihs lassija, ka prinzis Napoleons us Londoni aisbrauzis; bet zitta franzuschu awise turprettim falka, tas ne-effoht teefa, jo prinzis effoht Parihse un tikkai pehz kahdahm deenahm aisbraufschocht. Tas nu flaidri noprohtams, ka netihschu tahdas netaisnas telegrafa sinnas jaw awises naw eeliktas; jo katra partija raugahs ar kahdahm awisehm sadraudsetees, kas winnai par labbu fawus rastus un spreedumus fagrohfa. Tâ nu kahda franzuschu awise („Ordre“), kas us Bonapartisteeem turra labbu prahtu, par teem të spreesch: Bonapartisti spaida fawus prettineekus, bet tomehr wehl ihsti wirfoklu naw dabbutjufchi, zittadi winnai dauds ahtrati pee darba jaw buhtu kehruschees. Bonapartistu irr dauds; winni par wiffahm zittahm partijahm ta leelaka, tapehz winneem ta leelaka zerrika us waldischana. Wai schi awise buhs leelijusehs, wai taisni spreedufe, to turpmat redsefim. Presidentam Mak Mahonam dauds darba un arri stipri strahda, bet deesin wai isdohsees, ka pats grihb.

No Londones. Anglijas waldischana jaw fenn us tam strahdajufe, lai wehrgu tirgofchana (zittâs pasawies daktâs) tittu fawaldsinata, un pee tam wenu-mehr palihdsejufe. Nupat winnai laimejees, no Samsibara sultana (walsts Afrikâ) isdabbuht rakstu, kurrâ tas apfoblahs, ka fawâ walsti wehrgu tirgofchana aisleegschocht; un tanni paschâ deenâ wehrgu tirgus tilla beigts. Sinnams, ar labbu prahtu sultans gan to nedarrija, jo winnam no schahdas tirgofchanas leela petna allehzahs; bet kad Angli ar faweem karra-fuggeem atbrauzâ un ar leelgabbaleem gribbeja fawu wehleschanu apstiprinaht, tad sultans paklawfija un apfoblijahs. Bet Angteem turpmat buhs jarugahs, lai sultans arri fawu apfoblijumu peepilda.

No Italtijas. Telegrafs is Rohmas sinno, ka pahwets pee farunnas peelaidis kehmineeni Isabellu ar winnas meitahm, kardinalus un zittus augstus basnizas fungus. Winsch teiza, ka wajagoh Deewu luhgt un pahtarus flaitiht, lai spehku dabbutu prett basnizas prettineekem. Tad nowehleja kehmineeni Isabellai, lai winna drihs peedfihwotu, ka winnas nelaimigai tehwijai, Spanijai, meers un laime rastohs. Beigâs wiffai fapulzei dewa fawu swehtibu. Gelfsch Trewiso effoht lohleeris iszehlees, bet par tam arri jaw gabdajoh, ka schi breefmiga fehriga nedabbuhn isplattitees.

No Spanijas. Madridè, Spaneeschu galwas pilssehtâ, gan isleekahs meers; bet is pawalstehm jeb prowinezhm nahl arweenu behdigakas sinnas. Ne tikkai karra-spehkam leela dalka saldatu fahf isist un islikht, bet arri tee, kas paschi no sewis tautai par labbu karra-deenestâ eestahjuschees, fawâ starpâ un ar zitteem saldateem kiltojahs un ar kaudim zeti faburrahs. Ta nesem weens saldats bija aistizzis kahda strahdneeka feewu un par to iszehlahs kauschanahs, diwi tiffa nofauti, feschi eewainoti. Ar karra-pulkeem, ko is tautas fapulzinaja, arri ne-eet

tà, tà to generalis Belarde dohmaja, kas Karlistus tà pelles allàs fadscht apfoblijahs. Katalonija tau-
dis fazehluschees kabhjas un dumpis wakkà; bet masal
prett Karlisteem, wairal prett paschas republikas
saldateem, kas laudis pawiffam nopohstoh, tà ta
teem gandrihs nefa ne-atleekahs to eht un gehrb-
tees. Zittà apgabbalà laudis eegahdajuschì flintas
un kam flintas naw, nemm islaptes un dalschas,
lai warretu pahrstabt fawu mantu prett paschas sem-
mes fargeem. Urri basnijas ja-apfarga, lai saldati
tahs ne-aplaupitu. Dauds tabdu julschanu un ne-
kahrtibu, tapehz arri kortesu fapulze tikla preekschà
lilts padohms, lai weenu komissiju fastahdoht, kas
siunas par lauschanam un farra-wihreem falassoh, lai
reis warretu pee kahrtibas kkuht. — Spanijas
wehstneeks Londone, kas jaw kehina Amadeusa laika
tikla us Angliju sultihis, pehz ilgahs luhgschanas
to atkauschanu dabbujis no fawa ammata atlahp-
tees. Tahda ammata apnizzis winsch itt struppi
bija us Madridi rakstijis, ka wiina pahrllezinashana
ne-atkajoh, preeksch taggadejas waldischanas par
wehstneeku huht.

Wehl no Spanijas. Jaunais karra ministers,
generalis Estewanezs, rakstu pee armijas aislaida,
kurra winsch karra-pulleem apfobla, ka winsch ar
wiffem spekfeem strahdashoh, lai kahrtiba tiktu
armija atjaunota un stiprinata un armija patte pee-
nahkamà gohdà zelta. Sawu rakstu winsch ar schab-
deem wahrdeem beids: „Mums irr duhschigi saldati,
gohdajami wirsneeki, flawejami waddoni, mums irr
wifs, kas wajadfigs, lai muhsu karra spekhs buhtu
tas pirmats wirs semmes.“

No Turzijas. Us tahs pee Turku semmes
peederrigahs Krehtas fallas nemeeri radduschees, kas
drihs par dumpi warr pahrwehrstees. Krehtas tau-
tas weetneeki eefneeguschì gubernatoram luhgschanas
rakstu, lai winneem atlaistu to no 1866ta gadda
atlikluscho nodohschanu. 1866tais gads bija dumju
gads un arri nebija nefas usaudsis, tà la Krehtee-
schì fawu peenablamu nodohschanu nespehja nomal-
sah. Gubernators scho luhgschanu ar sibweem wahr-
deem atraidija un tautas weetneeku fapulzi draude-
dams atstahja. Tautas weetneeki, par schahdu is-
turrefchanohs apgruhtinadamees, fastahdija rakstu pee
gubernatora un sehinn rakstà isfazzija, ka wiina no
fawa ammata gribhoht isstahtees, jo wiina newar-
roht wairs par tautas weetneekem palikt, kad tahdà
wihse gubernators prett winneem isturrahs. Gu-
bernators par scho rakstu tà fasskaltahs, ka winsch
5 is tautas weetneekem lilts zeetumà eelikt. To
sinnaht dabbujuschì, wiffi zitti tautas weetneeki pee
gubernatora aisgahja, prassidami, lai wiina beedrus
wakkà laischoh, jeb lai wiffus zeetumà eebahschoh.
Zeetumà eeliktee tikla islaisti; bet tomehr tautas
weetneeki fawas fapulzes wairs neturr un pee sul-
tana luhgschanas rakstu eefneeguschì, lai gubernatoru
atzeltu un tautas weetneekem pehz atkauteem lilts-

meem atkautu strahdash. Pa to starpu Krehteeschì
lohti nemeerigi un dauds netrubst no dumpja. Sul-
tans us Krehtu aisfubtischoh, kas Krehteeschu pras-
sichanas sibtati ismellefchoht.

No Persijas. Barons Reuters dabbujis at-
kauschanu, Persija dsels'zettu buhweht. Angli ne-
turroht us tam labbu prahtu, tapehz ka scho dsels-
zetta usbuhweschana Kreewijas andelei par labbu
buhfchoht.

No Mexikas. Eè arr laudis scheshlojahs, ka
newarroht glahbtees no Jesuitu usmahfchanahs.
Preeksch Suarez laika garrigneeki tur tik tahk bij
tikluschi, ka wiina rohkàs bij trihs zettortdalkas wis-
sas semmes eenahfchanu un til ta weena zettort-
dalka ween waldischanai. Suarez tublin zehlahs tam
wiffam pretti un 1858 gadda kongressè tikla isdohti
tahdi likkumi, ka basnijas waldischanai naw nekahda
warra laizigàs barrifchanàs un pahrlaizigahm man-
tahm un ka katrai tizzibai buhs buht fawas brühwi-
has. Bet tà jau sinnam, Suarezam fawà laika bij
mas meera, wiffam gruntigi pallat raudsicht un tà
dashs likkums palikka tik ween us papihra rakstihis.
Taggadejs presidents Lerdo de Tejada, effoh patz
firdigs kattolis un Jesuiti to labbi sinnadami, nu
zettotees atkal kabhjas pehz fawas wezzas warras un
tà — lai gan presidents zittadi effoh teizams wihrs —
warroht notikt, ka preesteeri atkal dabbu dauds mas
wirzrohtu.

No Amerikas. Is Nujorkas siano, ka gene-
ralim Dahwim laimejees karru ar Modok-Indianee-
scheem heigt. Winsch dabbujis kapteinu Dschaku
libhs ar wiina beedreem fawà rohkà, pee kam zitti
Indianeeschì palihdsjesuschì, fawus tautas brabtus
sakert. Lai gan Indianeeschì tiklai kahdi 70 bija,
deefinn wai generalis Dawis byhtu eespehjis tohs
ar fawu deimit reis leelaku karra-pulku fagubstih, kad
zitti Indianeeschì nebuhtu palihdsjesuschì. Taggad
nu spreesch, tà tohs sakertohs Indianeeschus lai fohda.
Dohma, ka tohs ar nahwi fohbischoh, kas pee ge-
nerata Kanby un pee meera komissara Thomas no-
kauschanas palihdsjesuschì; bet arri tee zitti bez gruh-
tas strahpes wakkà netiks, jo ihpafschì tamdehl wiina
taps zeeti fohditi, lai zitti Indianeeschì tiktu sabaiditi
karru sakht.

Jaunakahs sinnas.

No Rohmas, 11. (23.) Juni. Kehnineene Isabella
trefchdeenu aisbrauks is Rohmas. — **Wihne,** 12. (24.) Juni.
Kehfereene Eigenija ar fawu dehlu brautfchoht us Wihni.
— **Berline,** 14. (26.) Juni. Walts fapulze tikla wakkat
flehgt. Parihje. Naudu preeksch Persijas Schakta fa-
nemfchanas pilsehtas padohme naw peeneshmuse.

Walleja wehstnize.

III.

Mihtu Draweneek!

Dseedaschanas-swehtli jau pee durwim un man
wehl irr Lew dauds ja-atbild un ja-istaidro. Tu
nu gan buhfi jau lohti gaidijis us mannu wehstnizi
un fahjis par mannu flinkumu kaunotees; bet sinni,

fà pawaffarà, kad dabba fahf isdaitotees un lagstiggallas lihtschòs pohgabt, arri mannas juhtes paleef karstakas un monni ar nemannamahm faitehm, is pilssehtas putefkeem webd us plafchu falkà basnizà. Es biju isbrauzis us laufeem un tur pehz ilgeem laifeem attal jaulas deeninas pawaddiju, — tadeht kaweschanahs.

Kà jau sinni, irr wajjadstigs to usdoht, woi wifas dseeftas pehz programmas kohris eemahzitees jeb woi irr kahdas atstahjis un tad, kurras? Tas irr tapehz wajjadstigs, lai sinnatu lo katris kohris proht un lo ne; jo wiffas dseeftas eemahzitees neweens naw peespeests. Tapat irr pee dseeftu larra, tur pee ta arri til tee beedrofees, kas pafchi wehlefees.

Pee scheem fwehtkeem konzertè spehlehs Latweeschu muskiz, kas buhs 80 wibri is Kursemmes. Tu praffi, kahda krahfa jeb pehrwe irr Latweeschem? us to Lew passanoju, til kà maq sinnams, irr farlans un balts (Alupefe, Livl. Neimchronik — 9220—9235.).

Par dseedataju usweschanohs es dohmaju Tu welti reisejees; nemarru leegt, kà kahrtibas un gohdprattibas kohiti wajjaga un ka tiffai tad muhsu fwehtfi warrehs gohdam beigtees, kad ikweens fwehtku beebdris pats us kahrtibu un gehdprattibu raudstfees. Sinnams, iklatram dseedataju waddonam buhs par sawu kohri ja-atbild un tadeht arri zeefchi sawejus pee kahrtibas japeetura. Turpretti dseedatajeem pafschem irr weenumehr til, zil eespehjams, kohpà jaturrahs un wiffem attal pee sawa waddena, tà, kà lai wifs warretu pehz kahrtas tais noliktàs stundàs notikt, pee kurrain itt nelahda aiskaweschana jeb nowilzinaschana nedrihtst notikt. Tapehz arri ikweens dseedatajs dabhuhs weenu drukkatu programmu, kurrà buhs skaidri isteikts, kas katrà stundà notiks un pehz schihs programmas irr tad ikweenam jaisurrrahs, itt ihpafchi irr tur janoet, kur irr teikts, jo gaidischana nebuhs. Kas nu pehz ta ne-isturrrahs un lo nokawe, warrehs tiffai tad pats par sewi ween schehlotees. Pee tahbeem fwehtkeem, kur tuhlistofchem zilweli sapulzejahs, naw eespehjams ikweenu pahrskattihit. Tè irr iklatram pafcham jasinna, kas irr barrams un tadeht tiks dseedatajeem tahs drukkatas programmas tuhliht pee nonahschanas Nihgà eedohtas. Kad dseedataji isklichst un pafchi us sawu rohku grihb fahft pa Nihgu dschwicht, tad winni irr jau pasubduschchi, jo tahdà druhsmà fahaukt un famekcht naw eespehjams. Turklahit tapat dseedatajeem kà klausitajeem irr kohiti jabihstahs un jafargajahs no wiltigeem kahrbinatajeem, kas us lauzineeku neismannibu un skaidri falkoht mulktibu rehkinadami, tohs raudsihs woi nu kreetni peekrahpt jeb zittà kahdà likstà un nepatichanà eewest. — Tapehz, mihki, nepadohdaites mihkstem wahrdeem un teem allasch usfmaididameem waigeem. Ihpafchi fargatees no teem, kas peeglaustidamees grihb Sums laut lo patschufstcht un t. pr.

Effet pazeetigi! jo arri tahdu netruhts, kas ar Sums raudsihs kildotees un zaur kildahm un strihdiau Sums un mums kaunu padarriht, jeb muhsu fwehtkus gahniht. Tapehz fargatees no wihnuschchem un wiffem tumfchem kasteem. Bet, tapehz arri labbi buhtu, kà wiffi dulborotaji un tahdi, kas sewi labprahit eereibina, mahjàs palittu, jo tahdi wihrefi warr tahdòs leelàs tautas fwehtkòs tiffai par peedaufschanu buht.

Dseedatajeem irr sawas balfis jataupa un tapehz teem irr pee dserchanas jafargajahs, ka tee naw fahwihkuschchi, fahwihduschchi un aiskuffuschchi. Tapat irr teem no wairaf allus un zittu stipru dsehreenu dserchanas jafargajahs. Kad balfis grihb taupihit, tad nedrihtst us zetta ne dseedahit nedf brehkacht. Arri tè Nihgà dseedatajeem nebuhs itt ne kur zittur dseedahit, kà tiffai tai weetà, kur waddonis teem leef dseedahit. Zaur balfes neprahigtu leetaschamu warr lohiti ahtri aiffmakt un tad naw tahs ne par kahdu algu wairs atdabbujamas.

Saprohtams, ka schais deenàs arri dauds kabatas sagli (Taschendiebe) jeb karmantschifti buhs Nihgà un tapehz irr keschas pulstteni, portemonejas un mazzini labbi dsifti kulle jaebahsch. Wiffu labbafi irr, ka ikweens wairaf naidu pee sewis neturretu, kà tam wiffu nohtigaki wajjaga. Tà arri leelàs kauschu druhsmàs wajjaga weenumehr ar aisknohpeeteem swahrkeem staigacht un ja kas kulle irr, rohku us kuller turreht. To ween til peemianedami, kad wairaf laudis kohpà reds: „kas sinna, zil karmantschifti tur pulkà?“

Tu manni usajzini, kabatas sagli til dauds apfihmeht, ka semmes laudis sinnatu, kà tahds putnis isskattahs. Es, paldees Deewam, wehl ne-efmu ar winneem til tuwi eepasunees, tadeht tuwali tahdu ammatneeku nepasihstu. Bahri reises til esmu tahdus notwertus putninus redsejis un tad tee abbi isskattijahs gandrihs weenadi — bija ittin smukti jaunkungi ar majahm uhstnahm, gardibbeni galwà, smalleem ahdas pirfstineem un needri rohtà. Turklahit arri ar melleem swahrkeem, kà jau daschdeenfungi. Arri reis redseju gohdbijamu zeenigu mahiti, no usflatta, gan smalki mella sikhda kleitè gehrbta, kas bija zaur pahrskattichanohs, sawu pulstteni melledama pee weena zitta ar rohku kulle nolikhdufe. No nu par to til dauds, kam patihf tahdus ammatneekus no waiga redseht, tas lai irr usmannigs par sawu keschu.

Deht ruhmes schoreis Lew wehl pawehstischu, kà pee fwehtku komitejas tee, kas korteku grihb doht jeb isihreht, warr peeteiktees un arri tee, kam preefschschahm fwehtku deenahm ruhme truhst, warr attal kohrteta peeprahift.

Kam bekkis un spilwens buhs libbsi, tas drihf dabhuhs weetu kur nomestees.

Wiffem dseedataju kohreem, libbsi tee Nihgà nonahf, irr wiffupirms us Latweeschu beebdribas nammu

janoeet, fur teem tiks beedru s'ihmes pafneegtas un lohrtelis usrahdihts.

Estira maschina no Plawineem (Stockmannshof) isbrauks 26ta Juni pullsten 7, 40 min. no rihta un nems tad ikktra stanziju dseedatajus un weefus libds, pawiffam libds 1000 zilwekus. No Selgawas dseedataji warrehs isbraukt pullsten 7nōs no rihta un maffahs par atbrauffchanu un aisbrauffchanu 70 sap. Wiffas zittas stinas par brauffchanu pa dselzjeku laffi sem fluddinaschanahm. Wisseem dseedatajeem wajaga libds pullsten 12 puhsdeenā jau Rihgā buht, jo tas teel lohti wehlehts. S'hpaschi tadeht, ka pullsten 2nōs wisseem dseedatajeem wajaga atkal beedribas nammā sapulzetees, fur tee tiks apfweizinati un tad pehz apfweizinaschanas fahlfes prohwe un lohpa dseedafchana.

Garriga konzerte buhs Dohmas basnizā un laiziga konzerte Keisera dahrsā.

Lai tad nu Deews palihds, ka wihs par labbu isdohthōhs un muhsu pirmee wispahrigi dseedafchanas swehtfi mums us wisseem laikeem paliktu dahrgā peeminā. — To wehlamees, lai arri mehs ikweens us winneem fataisamees un sawas juhtes, firdis un prahtus, dohmas un darbus us scheem swehtkeem nahdami, f'kaidrōs swehttu drehbēs tehryjam, tā tā effam pateesi zeenigi swehttu weesi!

Dsihwo tad nu sweiks libds safatilschanahs, fur arri mehs tad to baudisim, to libds schim abbi effam zerrejuschti.

Laws
Binnihst.

War „lohpu dahrseem.“

Widsemmē, itt ihpaschi Rihgas un Walmeeras aprinkōs, irr papilnam to tā nosaukto „lohpu dahrsu,“ kas preeksch lohpu usturreschanahs waffarā, pa deenwidrus un nalts-laihu, eetaisiti un ar fehtu (schohgu) aprohbeschoti. Wiffu wairal mehbs preeksch tam nemt lahdu dahrsa semmes gabbalu, lai pa waffara laihu scho weetu warretu preeksch nahlama gabda dahrsa augteem sabbi nosuhdoht. Tā ik gaddus weens semmes gabbals teel aijnemts, no furra til ik pahrgadus warr augtus nemt. Bes tam wehl atrohdam neapstrahdatas weetas, tā aplohtus un fehtu starpas, fur arri lohpi teel fadsihiti.

Preeksch kam nu tahdi „lohpu dahrsi“ irr eetaifiti? Us tam gan laikam atbildehs: 1) preeksch tam, ka kuhitis un laidarōs pa dauds flapjsch, masa ruhme un twaiki, un 2) ka us tahdu wihs weens dahrs tohp kreetni nosuhdohts.

To, ka kuhitis un laidars stahw flapji, gan ne-weens faimneeks newarretu par eemefli litt, tadeht ka mehflti pee semkohpibas leels padohms, un semkohpeja mehrlis buhs: dauds lohpus turreht un tik dauds streijacht, ka lohpeem faufa stahweschana.

Pee labbeem semkohpejeem weenumehr tahdu eewehroschanu esmu atraddis.

Kahda lohti leela flahde, weenas pawaffaras mehfl-

lus (warbuht tapehz ka kuhitis un laidars stahw flapji) us weena ik pahrgadus bruhfejama semmes gabbalina isleetacht! Un ka kuhitis dseestraf gais, ne tā pa deenwiddeem sem karsteem faules starreem, to peerahda, ka paschi lohpi, no karstuma un hundureem mahkti, dsennahs kuhitis street. Turklacht arri „lohpu dahrsi“ preeksch wisseem dahrsa augteem nederr, jo ta semme irr par zeetu un naw til irdena, tā ar falmeem maisiteem mehfleem fuhdota semme. To aprehkinafchanu, zil tas aijnemts (eeekhlachts) semmes gabbals nu ik gaddus un turprettim weenas waffaras mehflu trahjums warr eenest, atlauju katram semkohpim.

Arri lohpeem newarretu buht itt weffeligi, pa deenwiddeem, pa to karstato laihu, bes lahdas patrehflas un tāpat naktis sem leetus us dsestras, pehz deenas karstuma dreegnumu isdohdamas, kailas semmes sem klaijas debbes mist.

Kad nu lohpeem pa nakti stahweschana kuhitis buhtu par twailaihu, tad ta labbaka mischana buhtu aprohbeschotā iskafita laidara jeb sem ustatfameem palseweeneem, fur naktis aishwehja, deenwidrōs patrehfla irr un tee mehflti bohja ne-eet.

Paldees Deewam gan Widsemmē semkohpiba irr ar milsu sohkeem us preekschu gahjuse un warretu teikt f'rehjuse, tā ka gan Widsemme warretu stahtees pirmās semkohpibas rindās, bet winnai wajadetu stahweht tā pirmā rindā.

Schōhs eewehrojums leeku katra pahrlaezinaschanahs preekschā:

1) Katru labbu semmi par ptawu jeb gannibu neturreht, bet art, ja derr par tihrumu, un to dalku ar sahli apfeht un lohpus us tahdeem laukeem gannihit, ja winnus fuhdohit nederr, un ja stipri „zaur-laisdama“ grunte, to atkal atstahit par gannibu; bet weenu mas sahlatu semmi par ptawu bruhfeht nederr, ta labbaki atstahjama par gannibu, fur lohpan tatschu twehrfchanahs un pehz pahru deenahm tai noehstā weeta atkal lohpan irr to nokohst.

2) Kahrtā mehflus gahdaht: zaur dauds lohpu turrefchanu un pakaisu apgahdafchana.

Weidsiht wehl: „noht ar tahdeem lohpu dahrseem!“ Un kad faimneeks sawu faimneezi bu apflatidams, to aprehkina, tad schis un tas darbs warr tapt padarrihts, tad lai neaismirkt arri to aprehkinaht — tā — to darbu us pahrlabhojamu wihs un zittadi nekā pehz wezza eeradduma warretu iswest.

Woldemar Strauch.

Ischigana dsihwe.

(Ischigans tā dseeb:)

Melb.: „Gaudeamus igitur etc.“
jeb:

Ein freies Leben führen wir.

Mans tehws un mahte Ischigani.

Es Ischigans arr' tā winni.

Es truhmōs palaisis, audsinahst,

Us turreen stahw til wihs mans prahst,

Tur spihd man laimes faule!

